

¹¹ Про недержавне пенсійне забезпечення : Закон України від 9 липня 2003 р. № 1057-IV // Відомості Верховної Ради України (ВВР). – 2003. – № 47–48. – Ст. 372.

¹² Податковий кодекс України. Вказана праця.

¹³ Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар : у 2 ч. / за заг. ред. Я. М. Шевченко. – К. : Видавничий Дім «Ін Юре», 2004. – Ч. 1. – 692 с.

¹⁴ Податковий кодекс України. Вказана праця.

¹⁵ Господарський кодекс України: Закон від 16 січня 2003 р. № 436-IV : [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua>

¹⁶ Економічна енциклопедія : у 3 т. / ред. кол.: ... С. В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – К. : Видавничий центр «Академія», 2000. – Т. 1. – 864 с.

Резюме

Рижченко О. С. Юридичні дефекти використання поняття «ризик» у Податковому кодексі України.

У статті охарактеризовано юридичні дефекти використання поняття «ризик» у Податковому кодексі України та надано конкретні пропозиції щодо усунення неточностей і помилок нормативного використання даного поняття.

Ключові слова: Господарський ризик, Податковий кодекс України, податковий ризик, ризик випадкового знищення чи пошкодження майна, юридичний дефект.

Резюме

Рыженко А. С. Юридические дефекты использование понятия «риск» в Налоговом кодексе Украины.

В статье охарактеризованы юридические дефекты использование понятия «риск» в Налоговом кодексе Украины и представлены конкретные предложения по устранению неточностей и ошибок нормативного использования данного понятия.

Ключевые слова: Хозяйственный риск, Налоговый кодекс Украины, налоговый риск, риск случайного уничтожения или повреждения имущества, юридический дефект.

Summary

Ryzhenko A. Legal defects using the concept of “risk” in the Tax Code of Ukraine.

The article describes the use of legal defects of the concept of “risk” in the Tax Code of Ukraine and submitted concrete proposals to eliminate inaccuracies and errors normative use of the concept.

Key words: Economic risk, the Tax Code of Ukraine, tax risk, the risk of accidental destruction or damage of property, legal defect.

УДК 342.9: 342.8

I. І. СПІВАКОВ

Ілля Ігорович Співаков, здобувач Національного університету біоресурсів і природокористування України

ЩОДО АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО СТАТУСУ УЧАСНИКІВ ВИБОРІВ

Сучасний етап розвитку юридичної науки характеризується намаганням систематизувати виборче законодавство на нових концептуальних чи методологічних засадах, переглянути й уточнити деякі наукові поняття, сформульовані впродовж кількох десятиліть.

Розвиток українського суспільства знаходить свій вияв у багатьох державотворчих процесах в Україні. У зв'язку з цим актуальним завданням вітчизняної правової науки є проведення глибокого та всебічного розгляду і опрацювання численних теоретико-прикладних правових проблем адміністративно-правового регулювання виборчих відносин в Україні.

З огляду на масштабність державно-владних відносин та їх поширеність на переважну більшість сфер суспільного життя, в Україні спостерігається тенденція збільшення кількості правових конфліктів публічного характеру. Серед адміністративних справ чималу кількість становлять справи про спори, пов'язані із виборчим процесом. До участі в публічно-правових спорах як із суб'єктивних, так і об'єктивних причин залучаються різні за статусом та організаційною структурою суб'єкти: органи державної влади, органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, державні підприємства, установи, організації, інші юридичні особи, громадяни, іноземці, особи без громадянства.

Напруженість економічної й політичної ситуації в країні, хаотичність у виборі моделей виборчих систем, низький рівень політичної і правової культури учасників виборчих перегонів та правосвідомості виборців зобов'язує вдосконалити вітчизняне виборче законодавство та оптимізувати правове регулювання виборчих відносин. Це сприятиме забезпеченню їх прозорості, демократичності і зростанню довіри до влади.

Ратифікація Україною основоположних міжнародно-правових актів з питань прав людини привела до виникнення зобов'язань щодо забезпечення кожній особі захисту її прав. Право на участь у вільних і справедливих виборах є одним із національних надбань молодій українській демократії. У міру розвитку суспіль-

ства в незалежній Україні поступово стали запроваджуватися механізми захисту виборчого права як системи правових норм і суб'єктивного права окремих громадян обирати і бути обраними на виборні пости й посади.

У процесі застосування вітчизняного виборчого законодавства виникають численні неузгодженості та суперечності. Практика вирішення спорів, що виникають у ході виборчого процесу, виявила численні прогалини і колізії у даній сфері. Певні норми, пов'язані з призначенням, підготовкою й проведенням виборів, взагалі не мають охоронюваних юридичних механізмів, що призводить до унеможливлення захисту і відновлення прав і свобод учасників виборчого процесу.

Проблема захисту виборчих прав громадян є предметом пильної уваги вітчизняних науковців, представників авторитетних громадських організацій, Комітету виборців України, зарубіжних неурядових організацій та ін.

Питанням захисту виборчого права громадян присвячено праці О. В. Бачерікова, А. І. Берлача, С. В. Додіна, О. В. Кузьменко, Р. О. Куйбіди, В. І. Курила, Ю. С. Педька, А. О. Селіванова, В. С. Стефанюка, В. І. Шишкіна, К. М. Якимчука та ін.

Проблема адміністративно-правового регулювання виборчих відносин в Україні недостатньо вивчена. Певні питання були предметом дослідження Ю. Б. Ключковського, В. Ф. Погорілка, В. М. Шаповала, проте у працях учених визначаються загальнотеоретичні основи адміністративного регулювання виборчих відносин та досліджуються його фундаментальні інститути.

Метою статті є дослідження адміністративно-правового статусу суб'єктів виборчих відносин та встановлення особливостей адміністративно-правового регулювання виборчих відносин в Україні

Під статусом (від лат. *status* – «положення, становище») розуміється правове положення (сукупність прав і обов'язків) фізичної чи юридичної особи.

Вибори як форма волевиявлення населення були відомі ще первіснообщинному ладу, де на загальних зборах обиралися старійшини громад, а пізніше й воєначальники. Згодом процедура виборів усе більше ускладнювалася. Наприкінці XVIII ст. була розроблена класична теорія виборів, основні ідеї якої зводилися до визнання того, що суверенітет невід'ємно належить народу, що і є джерелом будь-якої влади¹.

Стаття 1 Конституції України визначає Україну як суверенну і незалежну, демократичну, соціальну, правову державу. Демократичність держави й суспільства насамперед визначається рівнем розвитку народоладдя, тобто тим, наскільки реально існуючі процедури виявлення і здійснення волі народу впливають на управління державними та суспільними справами.

Конституційне закріплення влади народу зумовлює необхідність запровадження певних механізмів її реалізації. У частині другій ст. 5 Конституції України зазначено, що народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування. Це засадниче положення конкретизується приписом ст. 69 Конституції України про те, що народне волевиявлення здійснюється через вибори, референдум та інші форми безпосередньої демократії².

Адміністративно-правовий статус громадянина України – складова частина його загального статусу, встановленого Конституцією України, Законом України «Про громадянство» та іншими нормативно-правовими актами. Правовий статус громадянина включає: права і свободи людини; комплекс обов'язків, які закріплені Основним Законом, адміністративно-правовими нормами та нормами інших галузей права; механізм охорони прав та обов'язків державою та гарантії їх реалізації.

Громадяни України являють собою найбільшу групу суб'єктів адміністративно-правових відносин. Важливою умовою визначення громадян як суб'єктів адміністративно-правових відносин є наділення їх правами й обов'язками. За сучасних умов адміністративно-правовий статус громадян у сфері виборчих відносин істотно трансформується у бік демократизації. До чинників, які зумовлюють такий вплив, необхідно віднести визнання провідними країнами світу, в тому числі Україною, прав і свобод людини вищою цінністю з подальшим неухильним дотриманням їх органами державної влади, а також безпосереднього поширення їх дії на сферу виборчого права.

Виборчі права є одними з основоположних політичних прав громадян будь-якої демократичної держави. Право громадян обирати й бути обраними до органів державної влади і місцевого самоврядування закріплюють загальна декларація прав і свобод людини і громадянина, Міжнародний пакт про громадянські і політичні права, Підсумковий документ Копенгагенської Ради з людського виміру ОБСЄ і Конституція України. Реалізація цих основоположних прав за певних умов може стати предметом спорів, вирішення яких для демократичної держави є неможливим в інші засоби, окрім правових.

О. Пасенюк зазначає, що вибори – це юридичний, чітко регламентований процес, аналіз юридичної сторони виборів та пов'язаних з цим питань відіграють надзвичайно важливу роль у забезпеченні захисту прав учасників виборчого процесу³.

Недосконалість виборчого законодавства; неоптимальне застосування виборчого законодавства виборчими комісіями різних рівнів; порушення виборчого законодавства виборцями та іншими суб'єктами виборчого процесу; порушення вимог виборчого законодавства ЗМІ та їх працівниками; порушення вимог виборчого законодавства кандидатами на виборчі посади, їх представниками, уповноваженими особами, спостерігачами та членами виборчих комісій; неоднозначне застосування норм виборчого законодавства судовими органами є типовими причинами виникнення виборчих спорів в Україні.

У ст. 55 Конституції України закріплено право на оскарження в суді рішень, дій чи бездіяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їх посадових і службових осіб⁴. Розуміння цієї конституційної норми було б неповним без урахування ролі адміністративної юстиції в захисті прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб у сфері публічно-правових відносин від порушень

з боку органів державної влади, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб в тому числі, на виконання останніми делегованих функцій та повноважень.

В. Н. Протасов зауважує, що суспільні відносини, які потребують правового забезпечення, не можуть виникнути, існувати та розвиватися без визначених учасників, які виступають в якості суб'єктів права, являють собою потенціальні елементи правовідносин та стають реальними учасниками правових зв'язків з проявом у них додаткових доцільних властивостей юридичних прав та обов'язків⁵, тому з цим визначене коло осіб, які є суб'єктами права і є першим та важливим кроком у процесі втілення юридичних норм в соціальне життя.

Основною умовою володіння статусом суб'єкта виборчого права є наявність в особи спеціальної юридичної властивості – виборчої правосуб'єктності, яка виступає в якості обов'язкового елементу для наділення учасників суспільних відносин виборчими правами та обов'язками.

Визначення в Конституції України та законодавстві умов активної правосуб'єктності має першочергове значення для фактичного володіння правом обирати до представницьких органів держави та самоврядування, але цього недостатньо для перетворення кожного громадянина на суб'єкт виборчого процесу.

Процесуальною формою організації виборчого корпусу є складання списків виборців. Внесення до списку виборців є юридичним фактом, який породжує виборчі правовідносини. Списки виборців вважаються організаційно-правовою формою забезпечення загальних, рівних виборів: до них належать усі громадяни, які досягли вісімнадцятирічного віку. Відповідно до ст. 70 Конституції України до списків не вносяться особи, визнані судом недієздатними.

На відміну від громадян, які є головними носіями виборчих прав, безпосередня реалізація яких пов'язана з досягненням певного віку, відсутністю певних заборон та обмежень на участь їх у виборах, органи державної влади та їх посадові особи, виступаючи учасниками виборчих правових відносин, мають чітко визначені функції, які конкретизуються в межах їхньої компетенції, що передбачає активну лінію поведінки як суб'єктів виборчого процесу без фактичної різниці між їхньою дієздатністю та правоздатністю.

Законом України «Про вибори народних депутатів України» від 17 листопада 2011 р. вперше в національному виборчому законодавстві визначено, хто є суб'єктами виборчого процесу. Зокрема, ст. 12 вказаного Закону передбачено, що суб'єктами виборчого процесу є: виборець; Центральна виборча комісія, а також інша виборча комісія, утворена відповідно до цього Закону; партія, що висунула кандидата у депутати; кандидат у депутати, зареєстрований у порядку, встановленому цим Законом; офіційний спостерігач від партії, яка висунула кандидатів у депутати у загальнодержавному окрузі, від кандидата у депутати в одномандатному окрузі, від громадської організації, який зареєстрований у порядку, встановленому цим Законом⁶.

Аналіз положень законів про вибори дає підстави стверджувати про те, що суб'єктами виборчого процесу є виборці, виборчі комісії, кандидати, партії (блоки) або місцеві організації партій, які висунули кандидатів у відповідному виборчому процесі, уповноважені представники, довірені особи, офіційні спостерігачі від партій (блоків) – суб'єктів виборчого процесу та від кандидатів, а також офіційні спостерігачі від громадських організацій.

Щодо питання класифікації суб'єктів виборчого процесу, то, незважаючи на значну кількість, законодавство України не допускає їхнього хаотичного існування. Відповідно, кожний із суб'єктів виборчого процесу посідає окреме місце в системі соціальних зв'язків, які опосередковують процес підготовки й проведення передбачених Конституцією України та законодавством виборів⁷.

Залежно від міри участі у виборах усіх учасників виборчих правовідносин можна поділили на обов'язкові та факультативні.

Обов'язкові – це суб'єкти виборчого процесу, без яких процес організації і проведення виборів не може мати нормального, законодавчо визначеного, поступального розвитку. До них належать виборці, кандидати, виборчі комісії, державні органи та органи місцевого самоврядування, їх посадові особи, засоби масової інформації. За умови відсутності кожного із них унеможливується проведення виборчого процесу або припиняється виборчий процес чи визнаються такі вибори недійсними. Законодавство України в окремих випадках спеціально зумовлює можливість продовження терміну виборчого процесу з метою визначення обов'язкових суб'єктів виборчого процесу. Відповідно до положень ст. 62 Закону України «Про вибори народних депутатів України» у разі коли в одномандатному окрузі після закінчення строку реєстрації кандидатів не зареєстровано жодного кандидата у депутати, або якщо у виборах брав участь один кандидат і за нього віддали голоси менше половини виборців, які взяли участь у голосуванні, вибори у цьому окрузі вважаються такими, що не відбулися, що згідно з ч. 1 ст. 104 названого Закону є підставою для проведення повторних виборів⁸.

До факультативних суб'єктів виборчого процесу належать партії, блоки партій стосовно виборів Президента, депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів; окремих членів виборчих комісій, офіційних спостерігачів від партій, блоків партій, кандидатів у депутати та іноземних держав. Щодо змісту виборчого процесу, то відсутність цих суб'єктів у виборах звужує його можливості та значення як політично значущого виборчого процесу, однак це не є причиною для визнання виборів нелегітимними.

Залежно від політико-юридичної природи виборів особливого значення набуває класифікація суб'єктів виборчого процесу відповідно до цільових установок їхньої участі у виборчих правовідносинах. Відповідно до цього суб'єктів виборчого процесу поділяють на політичні та адміністративні.

До політичних суб'єктів належать громадяни, виборці, кандидати, політичні партії, блоки партій, збори виборців, офіційні спостерігачі від партій, блоків партій, від кандидатів у депутати, яких об'єднує єдина мета: досягнення певного політичного результату за підсумками виборів. Вони мають право мати свої партійно-політичні установки та розповсюджувати політичну інформацію і політичну рекламу через засоби

масової інформації або в інший, не заборонений законодавством спосіб. Зокрема, передавати систему документів або публічно оголошених відомостей про діяльність політичних діячів, політичних партій, блоків партій, суб'єктів учасників виборчого процесу, які мають стосунок до формування та здійснення державної влади і місцевого самоврядування. Як зауважують М. Смокович та С. Кальченко, метою її розповсюдження є: створення громадської думки, вплив на поведінку учасників політичного процесу, пропагування ідей, поглядів, програмних документів політичних організацій, а також окремих політиків чи політичних лідерів для формування їх відповідного іміджу⁹. Саме від них залежить змістовна сторона виборчого процесу, їхніми зусиллями та діями визначаються володарі депутатського мандата, або мандата виборної посадової особи, Президента, сільського, селищного, міського голови та ін.

Відповідно до положення ст. 5 Конституції України про те, що носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ, така характеристика політичних суб'єктів цілком відповідає положенню. Народ здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування¹⁰.

Суб'єктів сучасного українського виборчого права, опираючись на висновки загальної теорії права та галузеві юридичні науки, можна поділити на дві базові групи: індивідуальні та колективні суб'єкти. Відповідно, усіх суб'єктів виборчих спорів також можна поділити на індивідуальні й колективні.

Незалежно від критеріїв поділу суб'єктів виборчого права на певні різновиди всі вони певною мірою забезпечують формування представницьких органів через організацію і проведення виборів та не можуть внаслідок цього претендувати на особливу роль. Вони спільними зусиллями створюють умови для легітимного врахування волі виборців та встановлення його результатів.

Отже, можемо зробити такі висновки. Передумовою участі кожного з громадян у здійсненні народоладдя є право голосу – загальне суб'єктивне право індивіда, що відкриває йому можливість разом з іншими брати участь у всіх процедурах, через які виявляється і здійснюється воля народу.

Адміністративно-правовий статус учасників виборів в Україні пов'язаний із забезпеченням реалізації прав усіх учасників виборчого процесу і дотриманням покладених на них обов'язків відповідно до виборчого законодавства нашої країни.

Для повноти реалізації адміністративно-правового статусу громадян під час проведення виборів необхідно забезпечити дотримання реалізації їхніх прав та обов'язків на законодавчому рівні.

Ефективне виконання конституційних прав громадян на участь в управлінні державними справами, а також права обирати і бути обраними неможливе без забезпечення реальної можливості здійснити оскарження тих чи інших дій або бездіяльності суб'єктів виборчого процесу і насамперед виборчих комісій. Закріплення процедури оскарження рішень, дій чи бездіяльності виборчих комісій, їх членів у національному законодавстві спрямоване на забезпечення демократичності та законності виборчого процесу і відображає загальноправовий принцип верховенства права.

Принцип реалізації прав виборців в Україні являє собою систему встановлених Конституцією і виборчим законодавством України прав та обов'язків громадян нашої країни, які мають право голосу, за допомогою яких вони, як носії народного суверенітету, здійснюють власне волевиявлення в різних правових формах під час виборів на відповідних етапах виборчого процесу для забезпечення їх організації, проведення та голосування з метою формування представницьких органів державної влади і місцевого самоврядування.

¹ Сенюта І. В. Визначення поняття «вибори» та «виборча система» / І. В. Сенюта // Держава і право. Юридичні і політичні науки: зб. наук. пр. / Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України. – К., 2008. – Вип. 41. – С. 297–303.

² Голосніченко Д. Повноваження державних органів щодо захисту прав виборців / Д. Голосніченко // Вибори та демократія. – 2007. – № 2. – С. 11–14.

³ Пасенюк О. Вибори як виклик для української судової системи / О. Пасенюк // Юридичний вісник України. – 2007. – № 39. – С. 5.

⁴ Конституція України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36.

⁵ Демський Е. Ф. Адміністративне процесуальне право України: навч. посіб. / Е. Ф. Демський. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 496 с.

⁶ Мацелик Т. Система суб'єктів адміністративного права / Т. Мацелик // Право України. – 2012. – № 3–4. – С. 439–446.

⁷ Смокович М. Сторони виборчого спору щодо виборів народних депутатів: проблеми визначення / М. Смокович // Юридична Україна. – 2012. – № 8. – С. 43–50.

⁸ Там само.

⁹ Смокович М. До проблеми розгляду та вирішення виборчих спорів: окремі аспекти судової практики / М. Смокович, С. Кальченко // Вісник Центральної виборчої комісії. – 2008. – № 12. – С. 35–45.

¹⁰ Бакумов О. Принципи участі громадян України у виборах та референдумах / О. Бакумов // Право України. – 2012. – № 3–4. – С. 504–510.

Резюме

Співаков І. І. Щодо адміністративно-правового статусу учасників виборів.

Стаття присвячена дослідженню виборчих відносин в Україні. Визначається правовий статус суб'єктів виборчих відносин, здійснюється класифікація учасників виборчих правовідносин залежно від міри участі у виборах, обґрунтовується вплив та значення норм адміністративного права на виборчі відносини.

Ключові слова: правовідносини, виборчі відносини, електоральні відносини, суб'єкти виборчих відносин, адміністративно-правове регулювання, публічне управління.

Резюме

Спиваков И. И. Относительно административно-правового статуса участников выборов.

Статья посвящена исследованию избирательных отношений в Украине, определяется правовой статус субъектов избирательных отношений, осуществляется классификация участников избирательных правоотношений в зависимости от меры участия в выборах, обосновывается влияние и значение норм административного права на избирательные отношения.

Ключевые слова: правоотношения, избирательные отношения, электоральные отношения, субъекты избирательных отношений, административно-правовое регулирование, публичное управление.

Summary

Spivakov I. On electorate administrative and legal status.

The article is devoted to the study of electoral relations in Ukraine, defines legal status of subjects of electoral relations, classifies the participants in legal electoral relations according to the participation degree in elections, and proves the importance and influence of the norms of administrative law on electoral relations.

Key words: legal relations, election relations, electoral relations, subjects of electoral relations, administrative and legal regulation, public administration.

УДК 346.544.6

Т. М. ЧЕРЕДНІКОВА

Тетяна Миколаївна Череднікова, здобувач Інституту економіко-правових досліджень НАН України

ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЦІНОУТВОРЕННЯ НА НАФТУ ТА НАФТОПРОДУКТИ У ВІДНОСИНАХ ПОСТАВКИ

Нині питання ціноутворення на нафту та нафтопродукти є досить важливим як у теоретичній, так і практичній площинах. Особливо значення набуває питання повноти та відповідності сучасним ринковим умовам існуючого в Україні порядку формування цін на нафту вітчизняного видобутку. Наявна практика правозастосування свідчить про окремі недоліки нормативно встановленої процедури визначення ціни продажу нафти вітчизняного видобутку на засадах аукціону. Саме вказаними та іншими обставинами зумовлюється актуальність виконання представленого дослідження.

В цілому, окремі аспекти правового регулювання цін та ціноутворення, у тому числі на нафту та нафтопродукти, знайшли відображення в наукових працях Г. Д. Джумагельдієвої, Ю. М. Нестерчука, В. В. Сергієнко та ін. Поряд із цим невирішеними та такими, що потребують поглибленого висвітлення, залишаються питання конкретизації правових норм, які визначають порядок ціноутворення на нафту та нафтопродукти як об'єкти господарського обігу.

У зв'язку з цим **метою дослідження** є підготовка пропозицій, спрямованих на вдосконалення чинного законодавства України, що визначає засади ціноутворення на нафту та нафтопродукти у відносинах поставки.

Згідно з Законом України «Про ціни і ціноутворення» від 21.06.2012 р. *ціною* визнається виражений у грошовій формі еквівалент одиниці товару (п. 15 ч. 1 ст. 1)¹. Більш деталізована редакція визначення поняття «ціна» наводиться у тексті Господарського кодексу України (далі – ГК України). Зокрема, ціна є вираженням у грошовій формі еквівалентом одиниці товару (продукції, робіт, послуг, матеріально-технічних ресурсів, майнових та немайнових прав), що підлягає продажу (реалізації), який повинен застосовуватися як тариф, розмір плати, ставки або збору, крім ставок і зборів, що використовуються в системі оподаткування (ч. 1 ст. 189)².

Слід зауважити, що держава здійснює контроль і нагляд за господарською діяльністю суб'єктів господарювання, зокрема, у такій сфері як ціни і ціноутворення щодо питань додержання суб'єктами господарювання державних цін на продукцію і послуги. Саме так звучить абз. 4 ч. 3 ст. 19 ГК України. Як вбачається, в цьому проявляється особливість реалізації державою цінової політики як складової економічної політики.

Як зазначається у ГК України, суб'єкти господарювання використовують у своїй діяльності *вільні та державні регульовані ціни* (ч. 3 ст. 189). Вільні ціни визначаються на всі види продукції (робіт, послуг), за винятком тих, на які встановлено державні регульовані ціни (ч. 1 ст. 190 ГК України).

На сьогодні державні регульовані ціни не встановлюються на нафту та нафтопродукти. Втім слід відразу обмовитися, що нафта українського походження відчувається на аукціонних засадах, згідно з порядком, затвердженим Постановою Кабінету Міністрів, який передбачає особливості формування стартової ціни лоту.

Беручи до уваги стратегічне значення енергоресурсів, ціна на які постійно піддається коливанню в залежності від низки економічних факторів, держава постійно докладає зусиль до створення належних умов для забезпечення нафтопродуктами суб'єктів різних галузей національного господарства. Особливо вразливою є сфера сільського господарства і, як свідчать приклади з практики правотворення, держава неодноразово втручалась у питання ціноутворення на нафтопродукти, призначені для задоволення потреб вітчизняних сільгосптоваровиробників.